

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנישואות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 643

משכיל לדוד

פרשת מקץ

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

אור הקדושה מסלק את הטומאה

האסורים, והוא יום הדין (שם טז): ויזמא דצלותא, היום שבו אנו ממליכים עלינו את הקב"ה. ובוודאי באותו היום היה יוסף הצדיק בקדושה יתירה, ועלתה תפילתו למרומים עד ששרתה עליו שכיתה, והיה זיו תארו דומה למלאך ה' ואף מראהו החיצוני הוסיף ושייה לו הוד והדר, כמו שנאמר (בראשית מ"א י"ד) "ויגלה ויחלף שמלותיו".

ואז מן השמים נמשך על פניו חוט של חן וחסד, והשרה סביבו רוח של קדושה וטהרה. ועל ידי כך נסתלקה הקליפה מן המקום ההוא, עד שיצאו מפי פרעה דברים של אמת, והכיר באמיתות ה' ובהשגחתו, ושהוא יתברך שמו יושב על כסא רם ונשא ומשיגה על בראויו, ובדווקא שלח לו את חלומותיו כדי שיהיה סיפק בידם להקדים רפואה למכה לשבע שנות הרעב העתידות לבוא.

משום כן הסכימו פרעה ועבדיו פה אחד לקבל עליהם את יוסף למושל, ולקיים כל מה שאמר להם לעשות. ואף יוסף כשראה שנסתלקה הטומאה מן המקום, ניצל את ההזדמנות שזימן לו ה' לצאת מבית האסורים, והמשיך לומר "ועתה ירא פרעה איש חכם ונבון" וגו' (בראשית מ"א ל"ג).

מכאן למדים אנו, עד כמה ראיית פני הצדיק ודיבורו משפיעים שפע של אמונה בזולת, ומעט אור דוחה הרבה מן החושך. ואכן כאשר מסתגלים לאור, תיכף נעלמות כל הקליפה והטומאה. וכאשר מתעוררת האמונה בלב האדם, תיכף מסתלקת מליבו הכפירה, והוא מקשיב לדברי הצדיק, ודבריו פועלים בנפשו לשנות את דרכו למוטב.

[ואמנם, כמה פעמים באים אלי אנשים כופרים הרחוקים מן התורה, וכשהם יושבים אצלי בחדרי, ורואים ספריה עם ספרים קדושים ותמונות צדיקים תלויות על הקיר והאווירה היא של קדושה, אזי תיכף מידי דברי עמם הם מתחילים לבכות מהתרגשות, או שמשפילים עיניהם מרוב בושה וחרטה.

והסיבה לכך היא משום שהם יושבים מול אדם המכיר באמת, היינו, שמאמין בהקב"ה, ומשתדל כפי כוחו להשפיע על אחרים להכיר בה, והאווירה בחדר היא אוירה של קדושה. וכיון שהשקר אין לו רגלים (ראה שבת קד.), לכן מיד בראותם את האמת עומדת ויציבה גם בתקופה קשה זו, מיד מתעוררת התשובה בליבם.]

וסימוכין לדבר מצוינו בגמרא (ברכות י.), שלרבי מאיר היו שני רעים שהיו מצויקים לו, ביקש רבי מאיר להתפלל עליהם שימותו. אמרה לו ברוריה אשתו, מהי סברתך להתפלל עליהם שימותו? משום מאמר הכתוב (תהילים ק"ד ל"ה) "יתמו חטאים מן הארץ"! כלום נאמר "יתמו חטאים", יתמו חטאים נאמר! התפלל עליהם שיחזרו בתשובה ויתמו חטאיהם ויתקיים גם המשך הפסוק "ורשעים עוד אינם".

ואמנם כך הוה, שרבי מאיר התפלל עליהם שיחזרו בתשובה והועילה תפילתו וחזרו בתשובה. הרי לנו שבמצעות התפילה והתגלות הקדושה, ניתן לדחות את החושך והטומאה.

לאחר שיוסף פותר את חלומי של פרעה, הסכימו פרעה ועבדיו פה אחד למנות את יוסף למושל על ארץ מצרים. כמו שנאמר (בראשית מ"א לט, מ) "ויאמר פרעה אל יוסף וגו' אין נבון וחכם כמוך, אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי".

ואף על פי שיוסף היה עבד, ובנימוסי מצרים כתוב שאין עבד מולך (בר"ר פ"ט י"ג), אפילו הכי הסכימו להמליכו עליהם, משום שהאמינו לפתרון החלום שפתר יוסף לפרעה. ועל פי פתרון החלום, מצרים נמצאת בסכנת הכחדה בשבע שנות הרעב, והם הבינו שאין ברירה אלא להעלות את יוסף לגדולה ולתת בידו את שרביט ההנהגה על מנת שלא יוכחדו ברעב.

כמו כן, כשהתחילו שנות הרעב לבוא נאמר (בראשית מ"א נ"ה) "ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו". ואמרו על כך חז"ל (בר"ר צ"א ה') שיוסף אמר להם למוול את עצמם, והיו מחוייבים לשמוע בקולו, כי אילולי הוא - כל מצרים היתה נמחקת מעל פני האדמה בשבע שנות הרעב.

וצריכים אנו להבין, כיצד יתכן שפרעה מלך מצרים שהיה רשע גדול, וראש הקליפה, שאמר על עצמו (יחזקאל כ"ט ג') "לי יאורי ואני עשיתיני", והיה רחוק מאמונת ה' כרחוק מזרח ממערב. ואף גם חרטומיו המכשפים הטמאים, יאמינו לדברי הקדושה שאמר להם יוסף הצדיק, שהחלום שחלם פרעה הוא מאת ההשגחה העליונה להקדים רפואה למכה לשבע שנות הרעב שלא יכחידו את מצרים. וכמאמר הכתוב (בראשית מ"א כ"ח) "אשר הא-להים עושה הראה את פרעה".

ועוד, כיצד יתכן הדבר שפרעה הרשע שעשה עצמו אלוה בורא העולם וכל יכול (בר"ר ח' ב'), הוא יכניע את עצמו לפני יוסף מכל וכל, ויאמר לעמו שאין בידו לעזור להם, אלא; "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו".

ועוד יש לנו להבין. מדוע לא חשד פרעה ביוסף שכל כוונתו בפתרון החלום אינה אלא לבקש גדולה לעצמו. והראיה לכך שמייד בסיימו לפתור את החלום הוא ממשיך ואומר (בראשית מ"א ל"ג) "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם". והרי לכאורה נראים הדברים שכוונתו על עצמו, שהרי הוא החכם היחיד בכל ארץ מצרים שהצליח לפתור את החלום. ואף על פי שפתח את דבריו באומרו (בראשית מ"א ט"ו) "בלעדי א-להים יענה את שלום פרעה", אף זאת אינה הוכחה לישירותו, כי יתכן שמדבר בצחצחות לשון ומראה את עצמו כירא שמים כדי שיתקבלו דבריו.

ועל כולנה צריכים אנו להבין, מדוע כשסיים יוסף את פתרון החלום של פרעה, התחיל ליינעץ לפרעה, ואמר (בראשית מ"א ל"ג) "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם". הרי פרעה ביקש ממנו פתרון לחלומי, ולא ביקש ממנו כלל שיינעץ לו כדת מה לעשות.

ונראה לבאר, דהנה אמרו חז"ל (ראש השנה י'): בראש השנה יצא יוסף מבית

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת מקץ ב' טבת תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:20	16:16	16:02	הדלקת נרות
17:19	17:18	17:17	מוצאי שבת
17:45	17:40	17:54	רבינו תם

הילולא דצדיקא

- ג - רבי דוד בן ברוך, מגאוני חכמי מרוקו
- ד - רבי יעקב שאול קצין, ראש עדת אר"ץ ניו יורק
- ה - רבי אברהם יעקב מסידיגורא
- ה - רבי עזרא שרים
- ו - רבי יחזקאל משינווא
- ז - רבי רפאל שלמה לניאדו, מח"ס בית דינו של שלמה
- ח - רבי מעתוק עתוגי כהן, מח"ס יקר הערך

»» ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il ««

אמרי חכמים

בימים האלו ובזמן הזה

זה שבע ימים שאנו מזכירים ומודים לה' יתברך כמה וכמה פעמים ביום "על הניסים" שעשה בימים ההם ובזמן הזה. המגיד רבי ראובן קרלנשטיין שליט"א, מעלה על נס בדרשותיו את הניסים שבני דורינו עדים להם. גם בימינו מתרחשים ניסים, ויש להם הסתר כלשהו. ומי שיש בו דעת, רואה בברור את הנס על אף ההסתר.

לגה"צ רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל ה"סטייפלר", היתה תרופה נגד אסטמה. ומה היתה תרופה זו, שעשתה פלאים? - סתם יוד כחול. לאחר שנפטר הסטייפלר, אבד כוחה של התרופה, ומשום מה, שוב לא הביאה מרפא ולא הקלה. גם בעת שהיה הסטייפלר בחיים, היתה התרופה מרפאת רק כשהורה הסטייפלר לקחתה, ואמר שיתרפאו בה. לבית מרקחת מסוים ברחוב הרב דסלר שבבני ברק, היו באים עם המלצה מהסטייפלר, ושם היה הרוקח מכין יוד כחול, ונותן עבור החולה.

היוד הכחול הזה היה מחזיק מעמד רק חודש, כתרופה נגד אסטמה, ולאחר מכן היה מאבד לחלוטין את האפקטיביות שלו.

והנה קרה מקרה במשפחה אחת בבני ברק. היה זה בשעה שתיים אחר חצות לילה, לערך, אז הבחינו שמישהו מבני המשפחה המורחבת, ששהה בביתם, לקה בהתקפת אסטמה קשה. הזמינו מונית ויצאו לדרך, לבית החולים, אך בקשו מהנהג שיעבור דרך רחוב רשב"ם. כידוע, אצל הסטייפלר לא היו שעות קבלה, הוא למד עד שנרדם על הסטנדר, ואחר כך התעורר והמשיך ללמוד, עד שנרדם שוב. אפשר היה לבוא בשעה עשר בבוקר ולמצוא אותו ישן, ואפשר היה לבוא בשתיים בלילה ולראות אותו ער.

עברו אפוא עם המונית ברחוב רשב"ם. ב"ה הסטייפלר היה ער, ונכנסו אליו. "הילד נחנק!" - הם אומרים לו בבהילות, "בבקשה, שהרב יברך!" אך הסטייפלר אומר: "לא צריך בית חולים, אפשר יוד כחול".

השתוממו; יוד כחול במקום בית חולים!? אך אמונת חכמים גדולה היתה להם. עם זאת אמרו לסטייפלר: "הרב, עכשיו שתיים בלילה, איך נשיג יוד כחול?"

"יש לי פה, בבית", אמר הסטייפלר, והלך והביא יוד כחול, שעברה עליו לפחות שנה מאז שיוצר. אמרו לו: "אבל הרב, פג תוקף. לא רק חודש עבר, עברה יותר משנה!"

"לא נורא", הרגיע הסטייפלר, "תקחו את זה, וה' ישלח רפואה שלמה". לקחו את היוד הכחול, שזמנו עבר, וכמובן שהתקפת האסטמה עברה כלא היתה.

כלום יש, באמת, ביוד כחול רכיבים שמרפאים אסטמה!? ומדוע אי אפשר להשתמש בו מאז שנפטר הסטייפלר!? ואיך השתנה באופן קיצוני כל כך 'תאריך התפוגה'?

אלא - כאשר הסטייפלר אמר, שהיוד ירפא - היוד נעשה תרופה, מכוחו

של הקב"ה ביד עושי רצונו.

המגיד רבי שלמה לוינשטיין מביא גם את המעשה הבא בספרו "ומתוק האור":

אף אצל בנו, הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ניתן לראות תופעה דומה, אם כי לאו דוקא ביוד כחול.

סיפר יהודי, שבנו - בחור צעיר - קיבל שיתוק פתאומי בחצי פנים. מדובר בתופעה מאוד לא נעימה ומאוד מביישת.

במוצאי שבת, לאחר שבועיים שבהם נוכחו לראות ששום טיפול לא עזר, החליטו לנסוע לרבי חיים קנייבסקי. רבי חיים הביט בבחור, ושאל אותו: "אתה מוכן לגדל זקן?" הבחור לא ענה מיד, היה לו קשה לקבל זאת על עצמו, אך לאחר התלבטויות השיב: "כן, אני אגדל זקן". הרב אמר לו: "בסדר, רפואה שלמה".

כבר במדרגות - מספר האב - הבחור אמר, שהוא מתחיל להרגיש תחושה בחלק הפנים המשותק. נכנסו האב והבן לזמן קצר אל אחד מידידי של האב, ושתו שם כוס קפה. כשיצאו מבית הידיד, לאחר עשרים דקות - היו פניו של הבחור בריאות לחלוטין, ללא סימני שיתוק כלל.

לאחר זמן סופר הסיפור לנכדו של רבי חיים, רבי מרדכי צביון. הוא פנה אל סבו, ושאל אותו: "סבא! מה הקשר בין הזקן - לרפואה משיתוק בפנים? למה אמרת לו דוקא לגדל זקן?"

ענה לו רבי חיים: "אתה לא יודע, שזקן הוא הדרת פנים!? הדרת הפנים של הבחור נפגמה על ידי השיתוק, יגדל זקן ותהיה לו הדרת פנים אמיתית, ויתרפא מהשיתוק שפוגע בהדרת פנים".

במקרה אחר, סיפר ד"ר הרט על ידידו, רופא במקצועו, שהיו אצלו בטיפול זוג חילונים, שרצו מאוד ליזכות לילדים, ולא נושעו זמן מאוד ממושך. יום אחד הוא אמר לבעל: "בינתיים, לא ראינו פה הצלחה מידי גדולה, למרות כל המאמצים. יש בבני ברק יהודי שמברך והרבה פעמים זה עוזר, כדאי לך ללכת אליו".

"אתה רואה בעיניך, איך אני נראה, כן? אמר האיש, ואני אלך לרב בבני ברק!? אם תבוא אתי, אני מוכן ללכת". הלך אתו הד"ר, נכנס לרבי חיים, וסיפר לו שיש פה אדם שנשוי כמה שנים ואין לו ילדים. רבי חיים הרים את עיניו הטהורות, הסתכל על היהודי הזה, וראה שיש לו 'קוקו', שערות ארוכות. אמר לו רבי חיים: "צווי ויערס, עס גיט נישט... (שתי נשים, זה לא הולך... כלומר, יש לך שער ארוך כמו של אשה, ואיך אפשר ששתי נשים יולידו!?) תגזור את השערות שלך ותישע".

"הרב, הרי ספירת העומר עכשיו, אמר הרופא, ואיך יסתפר?"

"בסדר, השיב רבי חיים, בל"ג בעומר". בל"ג בעומר הוא הסתפר, וזמן קצר לאחר מכן, כבר יכול היה לבשר בשורות טובות.

מה הקשר בין התספורת להולדת תינוק?

הקב"ה עושה, לעתים, ניסים על ידי הצדיקים, אך לפעמים צריכה להיות השתדלות של האדם, כדי שיהיה ראוי לנס, אולם הסוד האמיתי שעומד מאחורי הניסים הללו הוא התפילה שמתפללים הצדיקים על מי שבא אליהם, אשר בכוחה לשנות את הטבע ולהשפיע שפע ברכה והצלחה על המבקש.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

ניכרים דברי אמת

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "רני ושמחי בת ציון". (זכריה ב)

הקשר לפרשה: בשבת חנוכה מפטירין ב"נרות זכריה", כאשר במרכזה של הנבואה עומדת המנורה: "ראיתי והנה מנורת זהב כולה".

השומע מחבירו לשון הרע, ויש 'דברים הניכרים' המוכיחים שהדבר אמת, אם אין זה דבר של שלילת המעלות אלא של מעשה רע ממש שעשה אותו אדם, ואי אפשר לדנוע לכף זכות, מותר להאמין ולקבל את הדברים.

הקב"ה השכיח את זהותו של יוסף

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"ויכר יוסף את אחיו
והם לא הכירוהו".**
(בראשית מ"ב ח')

ולכאורה יש להבין הכיצד הם לא הכירו את אחיהם עצמם ובשרם כשם שהוא מיד הכירם.

ואמנם כבר אמרו רבותינו ז"ל (יבמות פת. בר"ר צ"א ז') שהוא הניחם חתומי זקן, ואילו הוא יצא מאצלם בלא חתימת זקן. אך עדיין יש לתמוה, האין לא התעורר בליבם החשש שמא אחיהם הוא הדובר אליהם, לאחר שהוא נטפל אליהם ללא סיבה מוזדקת, וכן לאחר שהראה להם שיודע את שמו של כל אחד מהם. ובפרט שזיו איקונין שלו היה דומה ליעקב.

ובהסבר העניין נראה לומר, דהסיבה שהם לא הכירוהו היה מחמת שנשבעו שלא יודיעו לאביהם, ואף שיתפו את הקדוש ברוך הוא עימם בחרם (תנחומא וישב ב'). ולכן, כתוצאה מהשבעה שנשבעו השכיח מהם הקב"ה

את זהותו שלא יכירו אותו, עד בוא העת שיהיו מוכנים לבטל את דעתם בפני דעתו.

אך לעומתם יוסף כן הכירם, אבל לא נתוודע אליהם מיד, משום החרם. שהרי לכאורה גם הוא היה שותף בשבעה הזאת שלא לגלות לאביו שהוא חי, וכל זאת משום שעדיין לא הגיע הזמן להתוודע אליהם. אבל אפילו שהכירם, לא היתה לו עליהם עתה שום טינה, ועוד גברה בליבו אהבתו אל אחיו כאשר נודע לו שהם כלל לא חטאו כלפיו.

והא ראייה, שהרי במעשה דאשת פוטיפר איתא בחז"ל (סוטה לו): שדמות דיוקנו של אביו אמרה לו: יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם. וכאשר שמע שאחיו מועמדים להיות כתובים על אבני האפוד - הבין שאין בהם חטא, שכן אי לאו הכי לא היו זוכים לדרגה זו.

ואמנם, עד לאותו זמן היו ליוסף הרהורי כעס על אחיו ועל העוול שגרמו לו, ולרגע קט אף כמעט שבא לידי יאוש. לכך הוצרך לדמות דיוקנו של אביו בכדי לחזקו לבל יפול לזרעות היאוש והחטא. חיזוק, אשר גרם לו להתוודע ולהכיר בצדקת אחיו.

מן המעיין

ביאור העניין הוא שהרי אמרו חז"ל (ב"ב צח.) "המתייהר, יינו מחמיץ". לפי זה מצרים אשר כולה רהב, לא יתכן שיהיה בה יין טוב, וודאי לא יין ישן. אכן יוסף שלח לאביו דוקא יין ישן, להודיעו ולהוכיח לו שלא למד ממידותיהם הרעות, ובצדקתו הוא עומד, והא ראייה, שלא החמיץ יינו.

אלא שלפי זה, מה שקראו הכתוב "מטוב מצרים", אינו משום שנשתבחה בו הרבה, אלא להיפך; יין ישן הוא יקר המציאות במצרים, וראוי הוא ליחשב מ"טוב" של מצרים.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ". (מא. נו)

טעם שפתח כל האוצרות ולא הספיק בצריך, נתכוון לבדוק בכולן לדעת את אשר יקדים למכור ואת אשר יוכל להתעכב יותר ולא יפסד.

עוד להיות שאוכל שדה העיר אשר סביבותיה נתן בתוכה, לזה נתחכם ופתח כל האוצרות שבכל מקום ומקום - כדי שכל עיר ועיר תהיה סמוכה על מה שלפניה, ואינו דומה מי שיש לו פת בסלו. גם לא יצטרכו לטרוח להביא כולן ממקום אחד.

גם אולי שנתכוון לפתוח כולן, כדי כשיראו אנשי העיר כל הריבוי לא ירעבו, כי הרעבון יכנס בלב אדם כשיראה שיש מחסור, וכשיראו כל אוצרות הנפתחות יתקרה חום הרעב שבלבם בווער.

ואף על פי כן מודיע הכתוב "ויחזק הרעב". ולא הועיל בהם לצד חוזק הרעב.

"חי פרעה כי מרגלים אתם". (מב. טז)

באמת כיצד הוציא יוסף דבר שקר מפיו בהעליל על אחיו כי מרגלים הם? וביאר בזה בדרך רמז הרב בעל "שבט מוסר" זצ"ל, כי הנה תיבת "מרגלים" - היא בראשי תיבות: "מזרע רחל גנתם לאורחת ישמעלים מכרתם".

"לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות". (מה. כב)

בגמרא (מגילה טז): תמהו הכיצד דבר שכל כך נצטער בו אביו, ששינה בין הבנים ועודד קנאה ביניהם, יבוא הוא ויכשל בו שנית, בנתנו לבנימין חמש חלפות ואילו לשאר האחים רק אחת.

ותירצו שביקש לרמז לו על מרדכי שעתיד לצאת מחלציו, והוא יצא מלפני המלך בחמשה בגדי מלכות.

הקשה הגאון מוילנא, סוף סוף הרי יוסף הפלה את בנימין בין אחיו, אם כן מה תועיל כוונתו, ומה גם שהאחים ודאי לא ידעו ממחשבתו הטובה בזה.

החיד"א מביא בשם הרוקח, וכך ביאר גם החזקוני, שכבר אמרו חז"ל (גיטין מד.) שהמוכר את עבדו לנכרי כופין את רבו לחזור ולקנותו מן הנכרי, עד עשרה מדמיו. מחירו של סתם עבד, מצינו בתורה (שמות כא, לב), שהוא שלשים שקלים. ומכיון שאחי יוסף מכרוהו לנכרים, היה מוטל על כל אחד מהם לפדותו על פי דין, עד עשרה מדמיו, דהיינו, שלוש מאות שקל כסף. משבא יוסף ומחל להם על כך, נמצא שהרויחו כל אחד סך שלש מאות כסף. אבל בנימין הרי לא השתתף במכירתו, לפיכך נתן לו יוסף כנגד זה סך שלש מאות כסף במעות ממש, ושוב לא היה כאן אף שמץ של קנאה.

"ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נושאים מטוב מצרים". (מה. כג)

לפירושו של רש"י; "שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו". הקשה רבי אברהם אבלי מוילנא;

וכי נשתבחה מצרים ביין? אדרבא, הרי הוא משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

מסילות ישרים

על מחבר הספר "יסוד ושורש ה ע ב ו ד ה", רבי אלכסנדר זיסקינד זצ"ל, סיפרו ("ממעיינות הנצח", פר' יתרו), שהיה אומר לפני עשית כל מצוה שלוש פעמים "לשם יחוד"; פעם אחת לשם עצם המצוה. פעם שניה לשם מצות כבוד אב, ופעם שלישית לשם מצות כבוד אם.

הנהגה זאת עשה רבי אלכסנדר על פי דברי הזוהר הקדוש, שבכל מצוה ומעשה טוב שאדם עושה, הריהו מוסיף כבוד ויקר לאביו ואמו שבגן עדן, וכי יקבל שכרו מושלם עבור ג' מצוות הבאות כאחת.

שכר כפול ומכופל

בקונטרס "בצרו חיים", שיצא לזכרו של רבי חיים ערלנגר זצ"ל, משוויץ. מספר בנו על דברים נפלאים, בקשר למצות כבוד אב, כפי שאמר לו אביו בעת הכנסו למצוות: בלילה שנעשה בר מצוה, אביו קרא לו וסגר הדלת אחריו, והיה נראה במחזה הנורא, כמו בשעה שהיה מברך אותו בערב יום הכיפורים אחרי סעודה מפסקת, ואמר לו: "בני יקירי! הנני רוצה לתת לך מתנה לכל החיים! כל מצוה שתעשה ותקיים כל ימי חיך, תהיה לך מצוה נוספת של כבוד אב, ובזה תזכה שתמיד יהיו מצוותיך כפולות".

פעם סח הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל שכתוב בספרים שכל יהודי מחויב להחזיק לכה"פ במצות עשה אחת ומצות לא תעשה אחת אשר יקיימן בכל השלמות, בכל מצב ובכל מסירות הנפש.

הוא קיבל על עצמו את מצות העשה "כבוד את אביך ואת אמך" ואת הלאו "מדבר שקר תרחק". כששאלו אותו מה ראה לבחור במצוות אלו דווקא, השיב: כי הן הקשות ביותר.

גם בהוראות פשוטות

כיוצא בזה סופר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, שבהיותו צעיר נצטווה ע"י אביו שלכל הפחות בהיותו בעיר המרפא, עליו לגשת סמוך לחלון ולשאוף אויר צח כדי להחיות את גופו החלש. כאשר נצטווה כן עשה. מידי יום כאשר הוא היה נגיש לחלון בכדי לשאוף אויר צח, הקדים רבי אהרן מבעלזא ואמר שהוא עושה זאת לקיים מצות "כבוד את אביך ואת אמך". בספר "ביתו נאוה קודש", מוסיף על כך "ושמענו שהמשיך לגשת לחלון ולנשום אויר, כמצוות אביו, לאורך השנים".

מסילות לערכים ולמידות טובות

ולא עוד אלא כל דבר, קטן או גדול, ששמע מאביו הזדרז לקיים בדחילו ורחימו, והיה מקפיד בעת אמירת דברי התורה בשולחנותיו, להקדים דברי אביו לדבריו ואפילו במקרים שאביו רק ציטט דברי רש"י, היה אומר שאביו אמר שרש"י אמר.

אף בהוראות אביו בעניינים שנראים פשוטים הקפיד מאד מאד, כפי שמתואר להלן:

מנהג היה בבית אביו הרה"ק רבי ישכר דב זצ"ל שהיו מתכנסים כל יוצאי חלציו אחרי ה"טיש" בליל שבת ומשוחחים בצותא חדא. כאשר ביקש רבי ישכר דב לסיים את ההתכנסות, היה נותן סימן לעזוב את החדר. הבן הגדול רבי אהרן מבעלזא זצ"ל עמד כל העת ליד קצה השולחן של אביו הקדוש ביראת הרוממות שאין לתארה. כאשר נתן אביו את הסימן, מטבע הדברים נשארו הצאצאים עוד זמן מה והמשיכו בשיחות הקודש. לא כן רבי אהרן הק' שתיכף ומיד רץ החוצה ללא עיכוב, בכדי לקיים כהרף עין את מצות אביו באימה ובראה.

ומה לנו עדות גדולה מזו של האדמו"ר מצאנז זצ"ל, שסיפר שכשהיה אצל הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זצ"ל, בעיר האלשיץ, ראה כיצד היה בנו הרה"ק רבי אהרן זצ"ל עומד לפני אביו באימה וביראה וחיכה למוצא פיו בחיל וברעדה וכשהיה מזכיר את אביו היו כל איבריו מרתתין וקיים "איש אביו ואמו תראו" כמצוותה, באופן שלא יתואר.

ובענין זה יש לציין את מה שכותב המגיד הירושלמי רבי בן ציון ידלר זצ"ל בספרו "בטוב ירושלים"; פעם אחת סיפר לו אביו כי בשנות ילדותו, כאשר רצה להיכנס לחדרו של אביו והניח ידו על המנעול, רעדו אצבעותיו, וכאשר נכנס אליו רעדו כל עצמותיו ככתוב "איש אמו ואביו תיראו". כך היתה יראת השמים שבו.

זכר לטובה

על הסמיכות שבין שתי המצוות; שבת וכיבוד הורים, עמדו לבאר גדולי האומה בדעת והשכל. בספר תנא דבי אליהו רבה נאמר; זכור את יום השבת לקדשו" ו"כבד את אביך ואת אמך", וכי מה עניין זה אצל זה? אלא ללמדך שכל זמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אין חטא של חילול שבת, ולא שאר שום חטא בא על ידו.

עוד הפליג בשבח מצוה יקרה זו בספר "מאה שערים" לרבי אליהו ב"ר אלקנה קפשלי זצ"ל (שער ט); "כבד" ו"זכור", מה עניין זה אצל זה? ללמד שכל המכבד אבותיו, הקב"ה זוכרו לטובה ואינו שוכחו לעולם.

הליכות חיים
הלכות ומנהגים במצות כיבוד הורים
חייב אדם לקום מפני אביו ומפני אמו, משום מצות כיבוד הורים והוא חיוב מן התורה.
הבן שדר עם הוריו בבית אחד, אינו קם מפניהם אלא בבואם מן החוץ.
גם הבת חייבת לקום מפני הוריה, כדרך שהבן חייב בכך.

מצנן את הגיהנם

הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א ראש ישיבת פוניבז', סיפר שאחד הבחורים בישיבה ניגש אליו וסיפר לו על חלום מצמרר שחלם.

הבחור סיפר שאמו שנפטרה מכבר, באה אליו בחלום הלילה ואמרה לו בלשון זה: "דע לך כי קשה לי מאוד בעולם העליון. קשה לי. זה לא קל שם. אל תחשוב בני שהדברים פשוטים. אבל מה שהיקל מעלי קצת את ענשי הגיהנום - היתה מצות כיבוד אב ואם שקיימתי אותה במסירות נפש.

בס"ד התקבלה תרומה ע"י הצדיק שחפץ בעילום שמו של סטים

פרח דוד על התורה

המעוניין: ישלח צ"ק לת.ד. 16253 ירושלים מיקוד 91162
לפקודת "פניני דוד ירושלים" ע"ס 48 (דמי המשלוח בלבד), בצירוף שם כתובת וטלפון.
או בבנק הדואר מ.ח. 8473702 ע"ש "פניני דוד ירושלים"
לא תהיה חלוקה במשרדי המוסדות!!!

לפרטים: 02-6334197 בין השעות 9:30 - 14:00 בלבד!